

24. møde.

Fredag den 27. januar kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring af valgrets-
alderen til folketinget,

forslag til lov om ændring i lov om valg
til folketinget,

forslag til lov om ændringer i lov om valg
til folketinget [af Iver Poulsen m. fl.]

og

forslag til lov om ændring i lov om kom-
munale valg.

Valgt blev: *Holger Eriksen, Ditlevsen, Andreas Hansen, Ove Hansen, Per Hækkerup, Lars M. Olsen, Henning Rasmussen, Edel Saunte, Baumsgaard, Harald Nielsen, Henry Christensen, Jens Chr. Christensen, Erik Eriksen, Poul Sørensen, Haunstrup Clemmensen, Thestrup og Aksel Larsen.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om
personnavne.

Astrid Skjoldbo: Dette lovforslag om personnavne er i det store og hele baseret på en betænkning, som et sagkyndigt udvalg har arbejdet med siden 1952, og et tilsvarende arbejde har været udført i Norge og Sverige. Det er sikkert en fortjenstfuld gerning at søge at bringe en vis orden i de lidt tilfældige love og forordninger, der findes på dette område.

Lovforslagets § 1 bestemmer, at børn født i ægteskab ved fødslen får faderens slægtsnavn, men der gives barnet adgang til ved anmeldelse til ministerialbogen at antage moderens pigenavn. Dette er en ny bestemmelse, men egentlig synes jeg, ganske god. De senere tiders navnelovgivning har i ikke ringe grad haft til formål at afskaffe de mange sen-navne, som jo ofte nærmest kan være et pseudonym.

Måske burde man være gået endnu videre og have givet forældrene lejlighed til straks ved fødslen at kunne bestemme, hvorvidt barnet bør bære faderens eller moderens slægtsnavn. Det ville navnlig være praktisk i tilfælde, hvor moderen ved ægteskabets indgåelse bestemmer sig til at beholde sit eget slægtsnavn. Det ville også være praktisk i de tilfælde, hvor faderen har et sen-navn, men moderen et mere eller mindre almindeligt navn; og for de mennesker, der måtte synes, at det ville være at gå for vidt eller for langt i kønnenes ligeberettigelse, kan man blot henvise til underbilag I til bilag 1 i betænkningen. Her gives der en lang række eksempler på, at børn har antaget moderens slægtsnavn, og at der altså er historisk tradition for, at dette har kunnet lade sig gøre i familier med gode borgerlige traditioner i dette land og tilsyneladende uden konsekvenser for den bestående samfundsorden. Jeg nævner navnene: Barfod, Brun, Blicher, Fabricius, Koch, Monrad, Pontoppidan, Rosenstand blandt mange andre, navne, som måske var forsvundet, om ikke børnene havde optaget moderens slægtsnavn. Om det så er praktisk eller ej, at søkende gennem denne bestemmelse kan få forskellige slægtsnavne, skal jeg ikke blande mig i, men jeg vil bare anføre, at der i vore dage findes masser af familier, hvor børnene har forskellige slægtsnavne, hovedsagelig hvor børnene er halv søskende, f. eks. fordi en af forældrene tidligere har været gift og har sine særbørn med i det nye ægteskab.

Set ud fra barnets tarv har dette lovforslag 3 gode nyheder, som jeg gerne vil sige et par ord om.

Børn født uden for ægteskab får nu altid moderens navn, uanset om hun er ugift eller gift eller har været det. Man kunne måske nære nogen betænkelighed ved den stærke understregning af, at børn født uden for ægteskab skal tillægges moderens aktuelle navn, og at moderen først på et senere tidspunkt, når faderskabet er fastslået, kan give barnet faderens navn. Imidlertid har jeg gennem mødrehjælpen fået at vide, dels at langt de fleste mødre for tiden ønsker, at deres barn skal bære deres eget navn — det var lidt anderledes for omkring 10 år siden — dels at det i almindelighed vil tage 3-4 måneder at få faderska-

[Astrid Skjoldbo.]

bet fastslået i de tilfælde, hvor faderen vedkender sig faderskabet; i så fald kan moderen måske vente med at navngive sit barn, indtil dette er i orden. Men noget anderledes vil det sikkert forholde sig i de tilfælde, hvor der er tvivl om faderskabet, og hvor der efter den lov om faderskab, der blev vedtaget i sidste samling, vil kunne gå lang tid, op til 2-3 eller måske flere år, før sagen afsluttes, idet der i så fald vil kunne blive tale om antropologiske undersøgelser. Men i sådanne sager er ønsket om, at barnet skal få faderens navn, måske heller ikke så stærkt hos moderen.

Den anden fordel ud fra samme synspunkt, altså hensynet til barnet, findes i lovforslagets § 8, nr. 2, der letter adgangen for et stedbarn til at føre stedfaderens eller stedmoderens slægtsnavn. Jeg forstår det således, at der ikke længere vil kræves samtykke fra barnets egen fader til denne ændring.

Den tredje fordel, set ud fra hensynet til barnet, er den lettere adgang, der bliver for et plejebarn til at føre sin plejefaders eller plejemoders slægtsnavn.

§ 4 bestemmer, at en kvinde ved ægteskabets indgåelse får mandens slægtsnavn, medmindre hun forinden har afgivet erklæring om, at hun vil beholde sit eget pigenavn. Helt konsekvent synes jeg egentlig ikke bestemmelsen er; måske havde det været rimeligere, mere i pagt med tiden, at kvinden før sit giftermål i alle tilfælde træffer bestemmelse om, hvorvidt hun ønsker at beholde sit eget navn eller at antage sin tilkommende mands navn; men dette er man altså vejet tilbage for både i kommissionen og i lovforslaget. Afgørende har det måske også været, at så forholdsvis få kvinder — 10 000 i København af ca. 250 000 — har givet anmeldelse om at ville beholde deres pigenavn, og heraf er endda ca. halvdelen af anmeldelserne først indgået ved ægteskabets opløsning.

Reglerne for erhvervelse af nyt navn og for en vis beskyttelse af allerede eksisterende familienavne synes mig rimelige og naturlige. Jeg er også enig med den højtærede justitsminister i, at man ikke skal kunne erhverve navne, der er i brug som kunstnernavne, pseudonymer, firmanavne o. lign. eller historiske slægtsnavne, navne,

der kan vække anstød, og navne, der strider mod dansk sprogbrug. De to sidste kategorier kan det måske undertiden have sine vanskeligheder at blive enig om.

Lovens kapitel 2 omhandler visse forhold, der kan medføre fortabelse af slægtsnavn. Jeg vil lige pege på § 11, der ophæver et adoptivbarns ret til adoptivforældrenes navn i de tilfælde, hvor adoptionsforholdet ophæves. Jeg går ud fra, at den tilladelse, der i særlige tilfælde kan gives barnet til at beholde navnet, bl. a. vil kunne komme på tale, såfremt barnet er helt eller halvt voksen. I sådanne tilfælde kan det undertiden findes noget urimeligt, at den unge skal miste det navn, vedkommende allerede er kendt under.

Kapitel 3 omhandler fornavne, og det siges i dette kapitel, at der ikke må tillægges barnet et fornavn, som ikke efter navnets karakter er et egentligt fornavn. Jeg tror, at det i en hel del tilfælde kan blive ganske vanskeligt at afgøre, om et navn efter sin karakter er et fornavn eller ej. Vi kender sikkert alle eksempler på navne, der bruges både som fornavne og efternavne. Jeg skal lige nævne navne som Herman, Ege, Aase og formentlig mange flere. Egentlig savner jeg i dette kapitel en bestemmelse om, at navne, der både kan bruges som pige- og drengenavne, nu fastslås som enten det ene eller det andet. Det er lidt upraktisk med den sammenblanding, som vi kan komme ud for i dag. Jeg nævner navne som Tony og Eli, ja, selv Willi har jeg hørt brugt både som pige- og drengenavn. Det er måske bl. a. på disse områder, at justitsministeren kan søge sagkyndig bistand.

Alt i alt finder jeg lovforslaget godt, selv om der måske nok i et udvalg kan være et og andet at se på. Spørgsmål om navne kan jo ofte sætte sindene i stor bevægelse.

Jeg kan på mit partis vegne give lovforslaget min tilslutning, men vil efter forhandlingens afslutning foreslå, at det henvises til behandling i et udvalg på 17 medlemmer.

Vagn Bro: Det er overmåde prisværdigt, at vor nuværende justitsminister er hurtig-handlende. Medens vi jo nok med hensyn til nogle af de andre fagministre i visse situationer kunne have ønsket lidt hurtigere

[Vagn Bro.]

handling, kan vi glæde os over i perioden siden 1920 at have haft hurtigt handlende justitsministre. Jeg nævner — foruden den nuværende — Svenning Rytter og K. K. Steincke, og der kunne nævnes flere. Men når vi taler om den hurtige handling, tænker vi jo i relation til justitsministre navnlig på spørgsmålet om opretholdelse af ro og orden samt efterforskning af forbrydelser. På de andre områder, den højtærede justitsminister har under sin ressort, kan jo nemlig også andre hensyn gøre sig gældende.

Her hvor det drejer sig om en ny navnelovgivning — og vi er ganske enige om, at det vil være rigtigt, at vi får en ny samlet navnelovgivning — vil jeg fremhæve, at et år fra eller til ikke vil være afgørende, når man blot til sin tid kan se en samlet landvinding, ikke alene for dansk lovgivning, men for lovgivningen i alle de nordiske lande. Det havde måske været rimeligt, om en debat om dette lovforslag, der jo hviler på overvejelser i udvalg nedsat såvel i Danmark som i Norge, Sverige og Finland, hvad hovedprincipperne angår, havde fundet sted i Nordisk Råd. Det er dog en institution, som vi alle i denne sal vil støtte, og på dette område er den højtærede justitsminister — jeg ved ikke, om jeg må udtrykke det således — måske kommet en times tid for tidligt med sit forslag.

Vedrørende selve forslaget til lov om personnavne gælder, som også nævnt af ministeren i fremsættelsen, at det er meget væsentligt, at vi får en samlet lovgivning. De gældende hovedbestemmelser går jo helt tilbage til dåbsforordningen af 1828 og navneforandringsloven af 1904, og mange af reglerne hviler endog på ren administrativ praksis. Derfor var det prisværdigt, at den tidligere justitsminister nedsatte et udvalg med den opgave at udarbejde forslag til en ny lov om personnavne, om ret og pligt til at føre bestemte familienavne, om gifte kvinders familienavn, om ret til at vælge fornavne, om navneforandring o. s. v. Lignende komiteer blev nedsat i Norge og Sverige, medens jeg må erkende, at jeg ikke ved, hvorledes stillingen er i Finland, men her gør sig måske også særlige forhold gældende.

Som det fremgår af udvalgsbetænkningen,

foreligger der nu også lovforslag i Sverige og Norge, men jeg har forstået, at der dér er nogen uenighed om visse ting. Derfor vil jeg håbe, at det folketingsudvalg, som nu nedsættes, for det første vil søge så vidt muligt at blive enig — og jeg kan føje til, at jeg synes, det foreliggende regeringsforslag i hovedsagen er udmærket — men jeg henstiller tillige, at man også benytter lejligheden til at følge udviklingen i Norge og Sverige. Jeg går ud fra, at den højtærede minister vil være enig i, at når vi har fået så mange enslydende love på det civilretlige område i de nordiske lande, ville det også for navnerettens vedkommende være rimeligt at have fælles lovgivning. Jeg henviser til lovforslagets § 20, hvor det hedder:

„Regeringen bemyndiges til at indgå overenskomst med fremmed stat om anvendelse af denne lov på her bosatte fremmede statsborgere og på danske statsborgere bosat i udlandet.“

Denne bestemmelse ville jo være ganske unødvendig, hvis vi havde enslydende love i de nordiske lande for disses vedkommende.

Hovedreglen for ægtebørn og børn uden for ægteskab findes i §§ 1 og 2, og hovedsynspunktet er, at både børn i ægteskab og børn uden for ægteskab får en vis valgfrihed. Det er muligt, at vi i udvalget skulle se at blive enige om en bestemmelse om, at dette forhold i tilfælde af ægteskab skal ordnes inden ægteskabet — det var det ærede medlem fru Astrid Skjoldbo også inde på — men det er kun en detalje. Vi er jo inde i en periode, hvor kvindens ligeret anerkendes og hermed børns rettigheder af afledt art fra moderen, hvilket får sit udtryk i § 1, stk. 3, der går ud på, at et ægtebarn, der bærer faderens slægtsnavn, ved anmeldelse til ministerialbogen kan antage moderens pigenavn.

I § 2 om børn født uden for ægteskab indføres der en ny regel, nemlig at barnet får moderens slægtsnavn, hvilket altså vil sige, at hvis moderen er eller har været gift, og hun anvender sit giftenavn — hvad hun altså ikke behøver — får barnet giftenavnet og ikke som nu hendes pigenavn. Herved fremkommer — hvad ministeren jo i virkeligheden har erkendt — nogen inkonsekvens, idet det i lovforslagets § 10 siges:

[Vagn Bro.]

„Er moderens ægtemand ikke fader til et barn, der er avlet under ægteskabet, og som ved fødslen har fået hans slægtsnavn, kan retten til navnet efter hans påstand frakendes barnet, såfremt det vil være særlig krænkende for ham, at det bærer navnet.“

Jeg vil om dette sige, at når mand og kone efter dette troskabsbrud fortsætter samlivet, ville det måske af hensyn til familiens enhed være mest rimeligt, at denne ret for manden ikke fandtes, medens enhedssynspunktet ingen betydning har, hvis ægteskabet opløses. Men her er det jo således, at hustruen ikke har den samme ret. Den hustru, som altså bærer det samme navn som sin ægtemand, kan ikke, hvis manden under ægteskabet får et barn uden for ægteskabet og hun føler sig krænkede, benytte sig af en lignende ret som manden har. Nu ved jeg ikke, hvad det er for eksempler ministeren kan nævne af krænkende art. Lad os tænke os, at det f. eks. drejer sig om betydelige kunstnere; der er jo ægteskaber, hvor det er manden, der er den store kunstner, og i sådanne tilfælde kan jeg godt sætte mig ind i, at manden ikke bryder sig om, at det barn, konen får — jeg havde nær sagt med en ren umulius — skal bære hans navn. Der er imidlertid også ægteskaber, hvor det er hustruen, der er den fremragende kunstner, og så synes jeg egentlig, at hun efter lighedsprincippet også måtte kunne kræve, at det barn, som hendes mindre betydende mand har fået med et enfoldigt pigebarn, ikke skal bære hendes stolte navn. Ja, jeg nævner kun dette, fordi det er noget, jeg synes vi burde drøfte. I dag er det sådan, at en kvinde må finde sig i, at hendes mands barn uden for ægteskab, som er anerkendt, får samme navn som hun selv.

Om hustruens ret til ved ægteskab at få mandens slægtsnavn, men også at bevare sit pigenavn er der enighed. Jeg tror, at de regler er i orden.

Reglerne om navneforandring og om tilladelse til, at det hidtidige slægtsnavn bevares som mellemnavn, må vi drøfte i udvalget. Der er en enkelt ting, jeg har studset lidt over i bemærkningerne til lovforslaget; det siges nemlig her, at et navn, der består af flere led forbundet med hin-

anden med ord som „de“, „la“ og „von“, ikke må forbindes med et andet navn. Men hvis man nu f. eks. tænkte sig, at en mand af den fransk-belgiske slægt de la Fontaine kom hertil og blev naturaliseret og denne mand ville søge at fordanske sit navn og bad om at komme til at hedde „de la Fontaine Jensen“, så kan jeg ærlig talt ikke se, at vi her i Danmark kunne have noget at indvende imod det. Det er da kun en detalje, men jeg vil gerne nævne den, så meget mere som det i lovforslagets § 8, nr. 5, hedder, at den, der har et fremmedartet slægtsnavn, kan få tilladelse til at føre et navn, der indebærer en tilpasning til dansk sprogbrug. Vi kan jo være enige om, at Fontaine ikke er dansk, men at Jensen er det, og derfor kunne vi måske enes om at lempe denne regel.

I lovforslagets § 6 omtales arter af navne, som der ikke kan udfærdiges navnebevis på, og først nævnes der navne, som er „forbeholdt efter reglerne i § 7, medmindre det må antages, at der ikke her i riget findes nogen til navnet berettiget.“

Jeg kunne egentlig tænke mig, at vi skulle drøfte, om vi ikke på dette punkt skulle gå lidt videre. Der findes familier, der ikke har deres navn beskyttet, men som har adgang til at kunne få det, og selv om de ikke har fået det gjort, skulle der dog være mulighed for, at en anden, der ville tage navnet, ikke kunne gøre det. Uden at jeg her i denne sal vil give eksempler, må jeg dog sige, at jeg kender tilfælde, hvor det i virkeligheden har generet et menneske meget stærkt, at andre har taget den pågældendes navn. Der har hidtil ikke været nogen mulighed for at gribe ind på dette punkt.

§ 6, nr. 7, omtaler navne, der kan vække anstød eller være til ulempe for bærerens. Også her mener jeg at vi skal være meget large. Mange har det jo således, at de ikke alene vil bære deres hat, men også deres navn, som de vil, og det kan da godt være, at f. eks. en mand med navnet Sillehoved, som er et virkelig forekommende navn her i landet, selv ønsker at have dette navn; lad os f. eks. sige, at en driftig købmand af billige reklamegrunde vil have det — og det er der vel ikke noget at sige til i denne tid — så bør han også have lov til at bære det. Jeg har også hørt, at der har været en person, der hed ikke Sillehoved — det

[Vagn Bro.]

er jo lidt mere mildt — men ligefrem Torskehoved. Den højtærede fiskeriminister vil vel finde disse to navne agtværdige. Jeg vil blot henlede folketingets opmærksomhed på, at hvad vi måske finder er egenartet, er for andre naturligt.

§ 14 siger, at ethvert barn skal have ét eller flere fornavne. Jeg ved godt, det er et meget vanskeligt punkt. Mange mennesker har en gyselig række navne — det ser man f. eks. på straffeattesterne, når de kommer i konflikt med loven — og deri indgår tit navne som Napoleon og Goethe, og så plejer folk også at kalde deres børn Valdemar, jeg ved ikke, om de tænker på Valdemarernes glørværdige periode. Skulle man ikke se at begrænse antallet af fornavne? Jeg er klar over, at det betyder et vist indgreb i folks frihed.

Jeg vil gerne slutte med at anerkende det arbejde, der er gjort i kommissionen. Når vi ellers behandler lovforslag i folketsudvalgene, må vi finde en række gamle love frem, men her er hele materialet samlet; her findes endvidere de nordiske udvalgs lovudkast opstillet som paralleltekster. Det er et ganske overordentlig fortjenstfuldt arbejde, og hvis vi nu blot, højtærede minister, kunne få svenska riksdagen og stortinget til at gå med til lignende forslag, synes jeg, det ville være glimrende.

Hanne Budtz: Vi har længe savnet en samling af alle de mange bestemmelser, der gælder om personnavne, hvad enten det er forordninger eller den gamle navnelov for ikke at tale om justitsministeriets og domstolenes praksis. En sådan samling findes nu i det foreliggende lovforslag, og den vil være meget nyttig for de borgere, der gerne vil gøre sig bekendt med indholdet af dansk navneret, og også for de jurister, der arbejder med navneret.

Siden lovforslagets fremkomst er det fra forskellig side i pressen blevet kritiseret ud fra nordiske synspunkter, at det er kommet allerede nu. Mit parti er helt enig i, at det er nyttigt med nordisk enhed i lovgivningen. Det fremgår da også af betænkningen, at der har været jævnlige samkvem mellem de samtidig nedsatte nordiske udvalg; der har været konferencer imellem dem, hvor man har bestrebt sig for at nå

frem til ensartethed. Kan man ikke nå det i første omgang, må man prøve at opnå det i flere tempi. Jeg synes, det vil være nyttigt at få en sådan navnelov vedtaget.

Formålet med et navn er jo at skelne, skelne personer fra hinanden og skelne familier fra hinanden. Vi skal alle have 2 navne, et fornavn og et slægtsnavn. Det har ikke været tilfældet altid; det har i virkeligheden kun været krævet her i landet siden 1828. Så er det jo sådan, at nogle fra fødslen får et navn, de er tilfredse med, medens andre ønsker, meget ofte ud fra gode grunde, at få et andet; Jean de France og Erasmus Montanus lød nu engang af mere end Hans Frandsen og Rasmus Bjerg.

Forslaget bestemmer som allerede nøje gennemgået af foregående ordførere, at børn født i ægteskab får faderens slægtsnavn, og som noget nyt, i hvert fald i dag, at det også kan få moderens slægtsnavn. Som fremhævet er det kun i dag, det er noget nyt. Det er kun inden for det sidste par hundrede år, det har været almindeligt, at barnet fik faderens slægtsnavn, men jeg vil gå ud fra — det fremgår også af fremsættelsen — at man vil søge at nå frem til, at søskende stort set får tillagt det samme slægtsnavn.

Efter nugældende lov har børn født uden for ægteskab efter den 1. januar 1938 ret til faderens navn; måske på grund af den dengang nye lov blev det anvendt en hel del, men i de fleste tilfælde vil moderen, der er alene med barnet, ønske, at barnet får hendes slægtsnavn i stedet for som hidtil hendes pigenavn. Jeg synes, det er rigtigt, at barnet kan få det slægtsnavn, moderen nu bærer, altså eventuelt det navn, hun har fra et ægteskab, så moder og barn kan komme til at bære samme navn. Der har været talt om, og det er måske blevet misforstået af nogle mennesker, at barnet også kan få bedsteforældrenes slægtsnavn, men det er ikke meningen, at det skal kunne få det ved fødslen; så vidt jeg har forstået, er det noget, det har mulighed for at få senere ved særligt navnebevis.

Endelig gælder det for adoptivbørn som noget nyt og logisk, at også de vil kunne få adoptivmoderens slægtsnavn. Med andre ord, alle børn får nu mulighed for at få enten faderens eller moderens slægtsnavn med undtagelse af det ene tilfælde, som blev

[Hanne Budtz.]

grundigt gennemgået af det ærede medlem hr. Vagn Bro, med dette barn, som moderens ægtemand ikke er fader til, og som vil blive udsat for den risiko at blive fradømt det slægtsnavn, der én gang er tillagt det. Jeg er ganske enig i, at det er en bestemmelse, vi må drøfte nærmere i udvalget.

Der er imidlertid en gruppe af personer, der navnemæssigt altid har haft det, om jeg så må sige, lidt uroligt. Det er hustruerne. En gift kvinde kan til hver en tid vælge mellem sit pigenavn og sin ægtefælles navn. Vi ved også, at i langt, langt de fleste tilfælde bliver det mandens navn, hustruen vælger. Det er noget, der som regel bestemmes ved ægteskabets indgåelse, og da man går ud fra, at manden endnu på det tidspunkt har den overvejende indflydelse, bliver det hans navn; men jeg tror såmænd også, de fleste hustruer helst vil have det nye fruenaavn. Der er dog flere og flere, der ønsker at bevare deres pigenavn også som slægtsnavn under ægteskabet. Det er som regel ganske naturligt, fordi de nu engang længe har båret dette navn og gerne vil vedblive dermed, navnlig når de har et erhverv; vi ved jo, at et navn meget ofte repræsenterer en økonomisk værdi. Der er ikke noget nyt eller påfaldende deri. Tænk på, hvor mange historisk kendte personer, f. eks. Herluf Trolle og Birgitte Gøye, der har klaret sig udmærket med hver sit navn. Men der er dog god grund til allerede nu ved første behandling at nævne, at hustruen stadig væk navnemæssigt vil kunne få vanskeligheder, som efter min mening ikke er rimelige.

Jeg har personlig altid været af den opfattelse, at når ægtefællerne først er blevet enige om at bære samme navn under ægteskabet, så er mandens navn også blevet hustruens navn; derfor synes jeg, det er urimeligt, at der i ægteskabsloven findes mulighed for at få hustruen fradømt mandens slægtsnavn, nemlig hvis der bliver dømt til skilsmisse på grund af særlig krænkende forhold fra hustruens side. Det er ikke, fordi jeg vil beskytte dette, at hustruen opfører sig særlig krænkende, men jeg synes, det er en urimelig bestemmelse. Manden har ingen mulighed for at få en tilsvarende moralsk straf. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at kommissionen synes

at have været af samme opfattelse, at denne bestemmelse ikke burde være medtaget i lovforslaget. Det har været en reverens over for det nordiske samarbejde, men hvis det nordiske samarbejde skulle være ensbetydende med bevarelsen af denne reaktionære bestemmelse, synes jeg, vi må slå lidt bak. Det beder jeg også om at vi må se nærmere på i udvalget, således at denne bestemmelse kan blive slettet.

Der er et andet område, hvor der er foreslået et lille fremskridt for den gifte kvinde. Jeg nævnte før, at en kvindes navn kan have økonomisk værdi for hende, altså et område af særlig interesse for de selv-erhvervende kvinder. Hvis en sådan kvinde indgår et nyt ægteskab, og det altså uanset om det tidligere ægteskab er opløst ved skilsmisse eller død, altså hvad enten hun er fraskilt eller enke, har hun efter gældende ret i dag ikke lov til fremtidig i det nye ægteskab at anvende slægtsnavnet fra det tidligere ægteskab. Det kan være urimeligt hårdt for hende at skulle af med det. Derfor bestemmer lovforslaget her, at i tilfælde af, at hun har behov for at bevare dette navn, kan hun ansøge om det, og så kan det gives hende, men det vil under alle omstændigheder sige, at det er en nådessag, det er efter ansøgning. Jeg synes i virkeligheden, at hun selv skulle have ret til at bestemme, hvilket navn hun ville bevare i det nye ægteskab; forslaget er dog under alle omstændigheder et fremskridt i forhold til den retstilstand, vi har i dag. Den bygger ikke på nogen lovbestemmelse, men dels på justitsministeriets praksis, dels på en meget kendt domspraksis, der navnlig omfatter to af de fleste jurister kendte og interessante retssager.

Jeg vil altså arbejde for i udvalget, at denne adgang udvides, så der bliver ret for hustruen til at beholde slægtsnavnet fra det tidligere ægteskab, hvis hun selv ønsker det. Det er så uendelig få tilfælde, det drejer sig om, hvor der virkelig er ønske om det.

En ganske særlig stor interesse hæfter der sig ved hele den afdeling af det foreliggende lovforslag, der omhandler navneforandring. Det er måske netop det, mange mennesker tænker på, når de tænker på navneloven; og hele den tendens, der er til at søge navneforandring, støttes til hver en

[Hanne Budtz.]

tid af samfundet. Efterhånden som vi bliver flere og flere og telefonbøgerne og andre registre bliver større og større, kan det blive vanskeligere at skelne meget store grupper med ens navne ud fra hinanden. Derfor har det da også været sådan, at man har støttet bestræbelserne bort fra sen-navnene, bl. a. ved at have særlige bøger, hvor folk kunne få ideer til ny navne, de kunne ansøge om. Det er også en af flere grunde til, at det nu skulle blive lettere for børn at få både moderens navn og bedsteforeldrenes slægtsnavn.

Men samtidig er det da rimeligt, om man beskytter de eksisterende navne. Dér er jeg også enig med det ærede medlem hr. Vagn Bro i, at folk, der allerede har et navn med særpræg, skal nyde den størst mulige beskyttelse. Det gør de også efter dette lovforslag. Hvis der er behov for større beskyttelse, må vi se på det.

Jeg finder det også rigtigt, at der i lovforslaget er optaget en særlig bestemmelse om beskyttelse af de navne, som findes og anvendes f. eks. som varemærker, firmanavne og kunstnernavne; det er altså alt sammen udtryk for, at et navn er en økonomisk værdi, at det har en goodwill.

Jeg mener, det foreliggende er et klart og godt lovforslag, og i det omfang, det er muligt, vil mit parti meget gerne medvirke til, om der kunne komme nordisk retsenhed på dette område. Vi vil gå ind i et positivt udvalgsarbejde.

Else-Merete Ross: Da de gældende bestemmelser om personnavne findes i forskellige spredte lovregler og forskrifter, anser mit parti det for en fordel, at alle de vigtigste navneregler nu søges samlet inden for rammerne af en og samme lov. Da der desuden på visse punkter i de gældende bestemmelser hersker en vis uklarhed, vil det vel være af betydning at få disse bestemmelser præciseret i en ny lov.

I det store og hele bygger det foreliggende lovforslag på det forslag, som findes i det i

1952 nedsatte udvalgs betænkning. Betænkningen indeholder en interessant historisk oversigt over personers slægtsnavne, desuden en gennemgang af gældende ret og en gennemgang af den argumentation, der i udvalget har ført til den foreslåede formulering af de enkelte paragraffer, samt bemærkningerne til disse.

Mit parti hilser lovforslaget med glæde. Vi kan også i hovedsagen give vor tilslutning til de principper, som lovforslaget bygger på, selv om der nok på visse punkter vil blive brug for indgående udvalgsbehandling også vedrørende visse princippunkter. Lovforslaget falder naturligt i en række hovedafsnit. Jeg skal se på to af disse og de principper, de hviler på.

Kapitel 1. omhandler erhvervelse af slægtsnavne. Slægtsnavne kan erhverves dels ved fødsel, dels senere hen i livet, nemlig ved adoption, ved hustrus indgåelse af ægteskab og ved navnebevis. Slægtsnavn erhverves altså først og fremmest ved fødsel. Her er det lovforslagets princip, at der såvel for ægtebørn som for børn uden for ægteskab skal være valgfrihed mellem faders og moders navn. Hermed bryder man med en ca. 200-årig tradition, den agnatiske navneordning.

Over for de indvendinger, der kan rejses mod denne nyordning, har udvalget lagt vægt på, dels at et barn såvel i arvebiologisk henseende som i social samhörighed står begge forældre lige nær, dels at der derved bliver ensartethed i reglerne for børn født i og uden for ægteskab, og endelig at denne ordning kan støtte tendensen bort fra de mere almindelige navne. Men så vidt jeg kan se, er det især spørgsmålet om mands og hustrus ligestilling, som er det principielle hovedsynspunkt.

For det barn, der er født uden for ægteskab, er der tre valgmuligheder: moderens slægtsnavn, moderens pigenavn og faderens slægtsnavn. Det tiltaler mig meget, at man har taget hensyn til barnets tarv ved at give barn født uden for ægteskab ret til at bære moderens aktuelle navn, selv om det er erhvervet ved giftermål. Det må anses for

[Else-Merete Ross.]

at være af psykologisk betydning for et sådant barn at have navnefællesskab med moderen.

Men hvem er det nu, der har disse 3 valgmuligheder? Betænkningen siger side 41 — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„Udvalget er af den opfattelse, at ægtebarn lige så vel som barn uden for ægteskab bør kunne vælge mellem faderens og moderens slægtsnavn.“

Men det er jo ikke barnet, der vælger. I realiteten vil det for barn født uden for ægteskab for det meste være moderen. Indtil barnets 18. år tilkommer det moderen som indehaver af forældremyndigheden at foretage anmeldelse til ministerialbogen som omhandlet i § 2, og denne ret kan da ikke senere udøves af barnet selv. Altså kun hvis moderen ikke har valgt en af de i stk. 2 nævnte muligheder før barnets 18. år, har barnet selv en valgmulighed, når det bliver myndigt.

For børn født i ægteskab er der 2 valgmuligheder, nemlig valg mellem faders slægtsnavn og moders pigenavn. Her må man igen spørge, om det er barnet, der har denne valgmulighed. Det er det ikke, det er normalt forældrene. Børnene har først valgmulighed efter det 18. år og har kun denne valgmulighed, hvis forældrene ikke inden den tid har valgt moderens navn til det.

Det vil sikkert forekomme nogle mærkeligt, at forældrene, hvis hustruen ved ægteskabets indgåelse har valgt at antage mandens slægtsnavn, alligevel skal kunne vælge at give børnene et navn, som ingen af forældrene bærer.

Jeg er i tvivl om, om man her ikke er gået længere end nødvendigt i retning af at bryde med familiens navneretlige enhed. Naturligvis er jeg tilhænger af mands og kones ligestilling, men dette princip behøver ikke at skulle føre til, at forældre skal kunne vælge ét navn til sig selv og et andet til deres børn. Jeg mener derfor, at man i udvalget bør overveje, om man måske skulle begrænse denne ret noget, idet man kunne sige, at forældrene kun i tilfælde af, at de har forskellige navne, skulle kunne vælge mellem faderens og moderens navn til børnene, så var der dog bevaret en vis navneretlig enhed.

Men lad mig nu vende tilbage til formuleringen, som den står i § 1, stk. 3. Når der gives tilladelse til, at ægtebarn, der bærer faderens slægtsnavn, ved anmeldelse til ministerialbogen kan antage moderens pigenavn, må det vel også overvejes, om dette skal forstås sådan, at forældrene kan bestemme, at nogle af deres børn skal have moderens pigenavn og andre faderens slægtsnavn. Så længe fader og moder og børn lever i familiefællesskab, kunne der være en vis rimelighed i, at deres fælles børn førte samme navn, hvad enten det nu var faderens eller moderens navn, og at man kun i ganske særlige tilfælde kunne få tilladelse til at give dem forskellige navne. Betænkningen har været inde på dette, men har ikke fundet det ønskeligt at stille et sådant krav. Jeg håber, der bliver lejlighed til at se på dette spørgsmål i udvalget.

Jeg skal ikke gå ind på erhvervelse af slægtsnavn ved adoption, men gå over til nogle bemærkninger om hustrus erhvervelse af slægtsnavn ved indgåelse af ægteskab.

I den nugældende lovgivning findes der ingen almindelige bestemmelser om dette spørgsmål. Den gifte kvinde har kunnet skifte mellem mandens slægtsnavn og sit pigenavn. Gennem § 4 har man villet bringe større orden og fasthed i den gifte kvindes forhold med hensyn til efternavn. Hvis hun før vielsen afgiver erklæring om, at hun ønsker sit pigenavn, beholder hun dette; ellers får hun mandens navn. Hvis hun, efter at hun har fået mandens navn, opdager, at det er upraktisk for hende ikke længere at føre sit pigenavn, kan hun kun få det tilbage gennem navnebevis. Højesteretsdommer Trolle har i en artikel påpeget faren for, at denne paragraf kun bliver en papirordning. Ofte vil erklæringen om bibeholdelse af pigenavn ikke blive afgivet, men hustruen vil alligevel faktisk kalde sig ved sit pigenavn, hvis hun får brug for det eller lyst til det. Ganske vist står der i loven, at den, der benytter et ham ikke tilkommende navn som sit, straffes med bøde, hvis påtale finder sted. Men det vil vel i praksis næppe ske over for en hustru, der uretmæssigt bruger sit pigenavn.

Det er et spørgsmål, som er overvejelse værd, om den nuværende ordning af mindre formel og fast karakter ikke er bedre for

[Else-Merete Ross.]

kvinden. Det, som mange gifte kvinder har brug for, er en samtidig benyttelse af begge navne, men i forskellige relationer. En kvindelig læge, som har beholdt sit pigenavn, A, vil underskrive recepter med dette navn, men af praktiske grunde vil hun benytte sin mands navn, B, hvis hun bestiller varer til hjemmet eller underskriver børnenes karakterbøger.

I forbindelse med § 4 har man overvejet at føre lighedsprincippet så vidt, at manden såvel som kvinden skulle have ret til at vælge mellem eget navn og den kommende ægtefælles navn. Ved en sådan formulering kunne man risikere at komme til det paradoksale resultat, at manden valgte hustruens pigenavn og hustruen mandens slægtsnavn. Det var naturligvis ikke så praktisk. Men en modificeret form for lighedsprincippet synes jeg ikke bør afvises. Hvis manden har et mere almindeligt navn end konen, og hvis hun vælger at beholde sit pigenavn, kunne man give ham ret til at vælge hendes pigenavn. Derved ville man imødekomme lovens bestræbelser for at reducere de almindelige navne. På et senere tidspunkt i sit liv vil manden sandsynligvis efter reglerne i § 8, nr. 7, kunne få tilladelse til at føre hustruens pigenavn, når deres børn også bærer dette navn. Man ville ved at tidsforskyde denne mulighed for at opnå hustruens pigenavn til selve vielsen i hvert fald tilgodese det, jeg kalder et modificeret lighedsprincip med hensyn til ægtefællers navnevalg.

§§ 5-8 handler om navneforandring ved navnebevis. Disse regler går væsentligt ud på at lovfæste den praksis, der har udviklet sig på grundlag af navneloven af 1904. Den store udbredelse af sen-navne søgte man modarbejdet ved gennem navneloven at give let adgang til navneforandring til et helt nyt navn eller til et bindestregsnavn.

Så vidt jeg har forstået, ville udvalget oprindelig helt væk fra bindestregsnavne, som man anså for overflødige, når man som mellemnavn, d. v. s. fornavn, kunne få enten moderens eller bedsteforældrenes slægtsnavn. I udvalgets betænkning er det vanskeligt at se klart, hvad det endelige resultat af overvejelserne blev. Jeg er derfor glad over, at der nu i lovforslagets § 5 står, at det i almindelighed kan tillades at

forbinde det hidtidige slægtsnavn med det nye navn. På den måde er der jo tidligere opstået mange karakteristiske slægtsnavne.

En form for individualisering af slægtsnavne er ikke omtalt, nemlig en forbindelse af for- og efternavn med bindestreg. En del mennesker, som har oparbejdet en stor virksomhed, eller som er kunstnere eller på anden måde kendte, har sen-navne, men har i den offentlige bevidsthed individualiseret sig ved fast brug af for- og efternavn. Jeg synes, det bør overvejes, om de skal have mulighed for gennem bindestreg mellem for- og efternavn at gøre dette navn til et nyt slægtsnavn for deres børn.

Så vidt jeg har forstået, er det for tiden formelt ikke tilladt at få bindestreg mellem for- og efternavn.

I enkelte tilfælde har man dog gjort undtagelser. Går man vore familienavne igennem, vil man se, at der findes en del navne bestående af for- og efternavn med bindestreg, da den nuværende strengere praksis kun har været praktiseret de sidste 30 år.

Jeg er godt klar over, at § 5 kun omtaler, at det hidtidige slægtsnavn kan forbindes ved bindestreg med det nye navn, og at § 6, nr. 6, siger, at der ikke kan udfærdiges navnebevis på navne, der er egentlige fornavne. Dette sidste må dog vel fortolkes således, at det ikke er muligt at få et egentligt fornavn som sit eneste slægtsnavn; men der siges intet om muligheden for fornavn bindestreg efternavn.

I denne forbindelse vil jeg gerne nævne, at det er blevet almindeligt — ganske vist uden navnebevis, men bare som praktisk foranstaltning til nærmere individualisering — at en hustru, men i øvrigt også børnene, efter sit fornavn sætter sin mands for- og efternavn, f. eks. Kirsten Jørgen Jensen. På sit pas har hustruen ikke lov til at bære dette navn, men det er f. eks. tilladt ved underskrivelse af checks. Disse såkaldte kaldenavne er ganske vist ikke legaliserede, men dog tilladte. I telefonbogen har jeg konstateret, at en mand ved navn Harald Hansen skal søges under Hansen, medens hans kone, der har eget erhverv, skal søges under Harald. Muligvis vil man mene, det er loven uvedkommende, at kvinder bruger mandens for- og efternavn, som om det var et slægtsnavn, for den slags slægtsnavne

[Else-Merete Ross.]

vil, hvis lovforslaget vedtages i sin nuværende form, i hvert fald ikke kunne nydannes. Derfor vil en sådan sammensætning af mandens for- og efternavn opfattes som det, det er, nemlig et ikke-legaliseret kaldenavn.

Men dette spørgsmål kompliceres yderligere, hvis en pige i dåben foruden sit pigenavn får sin faders fornavn. Lad mig nævne et eksempel. Harald Hansen får en datter, som bliver døbt Bodil Harald Hansen. Det er der god mening i; det angiver, at hun er datter af manden Harald Hansen. Så bliver pigen stor og skal giftes og ønsker at antage sin mands slægtsnavn; men hun kan ved giftermål ikke komme af med sit Harald, så nu hedder hun Bodil Harald X, hvor Harald svæver frit i luften og ikke mere angiver, at hun er datter af Harald Hansen. Hun har altså nu to fornavne, et pigenavn og et drengenavn.

I § 15, stk. 2, står der, at der som fornavn ikke må vælges et navn, der kan befrygtes at blive til ulempe for bæreren, men der står ikke, at en pige ikke må få et drengenavn og omvendt. Det var ikke til ulempe for pigen at have navnet Harald i forbindelse med Hansen som barn; men som gift lyder det lidt ejendommeligt, at hun har den ene halvdel af det navn, hun har betragtet som slægtsnavn.

Nu vil man måske sige, at hun ikke burde være døbt med et drengenavn; det har der også tidligere været modstand imod; men denne modstand har man slækket på, når det af det samlede navns hele struktur tydeligt fremgår, at det drejer sig om en pige. Hvis den før omtalte pige som slægtsnavn havde haft navnet Harald bindestreg Hansen, kunne hun være kommet af med hele molevitten, då hun indgik ægteskab.

Af det foregående skal ikke udledes, at jeg er modstander af de såkaldte kaldenavne eller af, at piger kan få et drengenavn i tilgift til deres egentlige navn. Jeg konstaterer blot, at der her er sket en udvikling, som har åbnet andre muligheder for individualisering end den, der opnås ved navneforandring. Yderligere konstaterer jeg, at denne form for navne bygger på en praksis, der tolereres, og som i nogle tilfælde

er fordelagtig og i andre noget besværlig, men at der ikke findes lovregler for hele dette noget svævende område.

En af vore eksperter inden for navnelovgivningen har betegnet dette område som en jungle. Det er måske derfor, udvalget i sin betænkning ikke har forsøgt at trænge ind i den. Men er det rimeligt at lade dette spørgsmål ligge og acceptere denne såkaldte jungle, når man nu på andre områder søger at bringe klarhed i hele problemet om personnavne?

I kapitel 2 gives regler om fortabelse af slægtsnavn.

Der kan være særlig grund til at nævne § 10, hvorefter en ægtemand kan nægte et barn, der er avlet under utroskab i ægteskabet, sit slægtsnavn, hvis det vil være særlig krænkende for ham, at det bærer navnet. Denne regel burde efter min mening af hensyn til barnets tarv kun kunne komme til anvendelse, hvis ægteskabet opløses, og hvis hustruen på mandens forlangende ved dom eller bevilling ikke må bære hans navn som nævnt i § 12. Ønsker manden ikke skilsmisse, men fortsætter samlevet, mener jeg det er urimeligt, at barnet ikke skal bære hans navn, hvis moderen har hans navn. Det stemmer heller ikke overens med det hensyn til barnet, som kommer til udtryk i § 2. Efter min mening kommer man i § 10 til at rette bager for smed. Jeg håber, vi kan se nærmere på dette spørgsmål i udvalget.

§ 12 handler om hustrus ret til fortsat at føre manden slægtsnavn efter ægteskabets opløsning. Normalt kan hun fortsætte med at føre navnet, men retten hertil fortabes ved nyt ægteskabs indgåelse. Dette har ikke tidligere været udtrykkeligt udtalt i nogen lovbestemmelse, men er fast antaget retspraksis. For kvinder, der er blevet kendt i et erhverv eller som kunstnere under deres mands navn, åbnes der dog nu mulighed for, at de ved henvendelse til overøvrigheden kan få tilladelse til at beholde dette navn, selv om de indgår nyt ægteskab. Det hilser jeg med glæde. Fortabelse af mandens navn har hidtil kunnet give anledning til urimelige vanskeligheder for de pågældende kvinders erhvervsinteresser.

Da jeg ikke har særlige bemærkninger til kapitlerne 3 og 4, skal jeg hermed slutte

[Else-Morete Ross.]

med at anbefale lovforslaget og tilsige det mit partis velvillige behandling.

Erik A. Jensen: Da vor designerede ordfører for justitsministerielle anliggender, det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen, på grund af rejse er forhindret i at være til stede ved det høje tings behandling af forslag til lov om personnavne, skal jeg på mit partis vegne tilsige vor velvillige behandling af det foreliggende lovforslag.

Vi havde gerne set, at de i 1952 i Danmark og i 1956 i Norge og Sverige nedsatte udvalg var nået frem til et resultat af deres anstrengelser, som havde givet mulighed for en fælles nordisk lovgivning på dette område. Det skal i øvrigt blive interessant at se, om det under Nordisk Råds møde bliver belyst, hvor langt man er nået frem på det omtalte felt i de øvrige nordiske lande. Det er et af de områder, hvor nordisk ensartethed af kulturelle og andre grunde må siges at være af største vigtighed og betydning, selv om vi må nøjes med ensartethed i det rent principielle.

Vi hilser med glæde, at det fremsatte lovforslag tilsigter en væsentlig forenkling. Der tilstræbes en samling af regler og bestemmelser, som hidtil har været ret spredt. Navnlig er vi tilfredse med, at det fremover vil muliggøre en rationalisering af ekspeditionen af navnesager.

Det socialistiske folkeparti vil tilsige fortsat god behandling af lovforslaget.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg vil gerne takke samtlige ærede ordførere for venlig modtagelse af dette lovforslag.

Det ærede medlem fru Astrid Skjoldbo nævnte et specielt spørgsmål om pige- og drengenavne. Det er klart, at vi kan se på problemet under den udvalgsbehandling, der forestår.

Det ærede medlem hr. Vagn Bro dvælede lidt ved spørgsmålet om de nordiske aspekter og mindede mig om, at jeg var kommet i visse vanskeligheder på dette felt. I den anledning vil jeg gerne sige, at det må ingenlunde opfattes, som om jeg under nogen form er en modstander af nordisk lovsamarbejde, men jeg vil gerne erindre om, at det danske udvalg med hensyn til navnesager blev nedsat i 1952, og først i 1956 blev tilsvarende udvalg nedsat i Norge og Sverige,

medens Island og Finland, vel af forståelige grunde, helt har holdt sig uden for et samarbejde på dette område. Hvis der skulle være en trang til en forhandling på internordisk basis uanset det samarbejde, der er sket mellem de sagkyndige udvalg, vil der også, som det ærede medlem hr. Erik A. Jensen nævnte, være rig anledning til at rejse spørgsmålet under Nordisk Råds møde her i København i næste måned.

Jeg vil gerne i denne forbindelse understrege, at jeg var meget glad for at høre, at samtlige ordførere i realiteten tiltrådte de principper, der er nedlagt i lovforslaget, medens den modstand, jeg mødte imod det under forhandlingerne i Helsingfors, hvor vi drøftede spørgsmålet — en modstand, der navnlig kom frem fra norsk, men også fra finsk og svensk side — vendte sig imod principperne. Jeg havde faktisk troet — eller jeg havde frygtet, må jeg vel hellere sige — at der også i folketinget skulle være uvilje mod de principper, der er nedlagt i lovforslaget, men jeg konstaterede med glæde, at det er der ikke. De spørgsmål, der er rejst til mig af de ærede ordførere, er ikke anderledes, end at vi må kunne tale os til rette i udvalget.

Jeg er naturligvis enig med det ærede medlem hr. Vagn Bro i, at vi må følge udviklingen i Norge og Sverige, men jeg vil også gerne føje til, at jeg ikke på noget tidspunkt har lagt skjul på over for mine kolleger i Norge og Sverige, at vi var længere fremme med arbejdet med denne lovgivning, end man var i Norge og Sverige, og at det var hensigten at fremsætte forslag i dette folketingsår. Det kan ikke være kommet som nogen overraskelse, men det er altså mit indtryk, at debatten om forslaget principper — jeg vil gerne bruge det udtryk for ikke at blive misforstået — vil være mere dybtgående i Norge, Sverige og Finland, end den vil blive herhjemme, hvor vi altså i princippet er enige.

Det ærede medlem hr. Vagn Bro sagde, at det var meget vigtigt at få en nordisk retsenhed på dette område. Ja, det er naturligvis en smagssag, på hvilke områder man anser det for særlig vigtigt at få nordisk retsenhed. Jeg anser det også for at være af betydning her, men jeg ville være i stand til at nævne områder, hvor jeg ville finde det endnu heldigere.

[Justitsministeren.]

Det ærede medlem gjorde nogle bemærkninger om § 10 — det ærede medlem fru Else-Merete Ross var inde på tilsvarende betragtninger — og fandt, at bestemmelsen i § 10 vel ikke var helt heldig over for barnet i det tilfælde, hvor ægteskabet fortsatte; således forstod jeg det ærede medlem hr. Vagn Bro. Det er en tankegang, jeg meget vel kan stille mig forstående over for, og jeg synes, at vi i udvalget skal drøfte, om vi på dette punkt skulle foretage ændringer. Det er jo rigtigt, at der her sker en uret, eller rettere der bliver en ulige behandling af mand og hustru.

Det ærede medlem hr. Vagn Bro gjorde derefter nogle bemærkninger om de udenlandske navne og kunne ikke forstå, at vi ikke ville have „de“, „la“ og „von“, navnlig da vi havde en bestemmelse om, at man kan fordanske udenlandske navne. Med et udslag af det ærede medlems barokke fantasi opfandt han navnet „de la Fontaine Jensen“. Det er morsomt, men det tror jeg ikke man ligefrem kommer til at lovgive om. Vi kan diskutere det, ligesom vi kan diskutere alt.

Det ærede medlem nævnte også § 6 og var inde på tanken om, at man kunne udvide beskyttelsen af navne, og det er naturligvis også et problem, jeg er særdeles villig til at drøfte med det ærede medlem.

Jeg har aldrig før hørt, at der var noget menneske her i landet, der havde mod til at kalde sig Torskehoved, men når det ærede medlem siger det, så må det vel være rigtigt. Navnet Sillehoved er mig bekendt, men det andet troede jeg faktisk ikke man turde, navnlig ikke når man kender en politimester. I øvrigt må jeg takke det ærede medlem for de meget venlige ord om betænkningen. Jeg deler ganske den opfattelse; også jeg synes, det var en ganske overordentlig interessant betænkning at læse; måske ikke mindst det historiske afsnit er virkelig meget læseværdigt.

Det ærede medlem rejste det principielle spørgsmål, om man skulle begrænse antallet af fornavne. Nu er det naturligvis ikke noget helt afgørende argument, at strafferegisteret bliver noget langt, fordi „Napoleon“ har en tilbøjelighed til at blive straffet herhjemme, men jeg erkender, at der er et problem. På den anden side havde jeg ikke

ventet, at det ærede medlem ville rejse spørgsmålet, som jo er et indgreb i den personlige frihed til at udruste afkommet med et mylder af navne. I mange tilfælde har folk vel også den, man kan kalde det sentimentale baggrund, at der er så uhyre mange i familien, som det vidunderlige barn skal opkaldes efter, og den ret kan man vel næppe fratage dem; den kan vel også have en vis arvemæssig betydning!

Det ærede medlem fru Hanne Budtz vil jeg takke, fordi hun så at sige tog mig i forsvar over for den kritik, jeg har været udsat for fra nordisk side. Jeg tror nemlig, det ærede medlem har ret i, at behovet for lovgivning på dette felt nok er større her end i Norge og Sverige. Vi har meget gamle bestemmelser, vi stadig lever på. Uden at ville overdrive vil jeg gerne sige, at det ville også for justitsministeriet og for administrationen være rart, om vi fik en lovgivning med, om jeg så må sige, lidt fastere regler.

Det ærede medlem fandt bestemmelsen i § 12, stk. 2 urimelig, forstod jeg. Jeg vil gerne sige til det ærede medlem, at jeg er særdeles villig til at diskutere denne bestemmelse. Jeg er også meget villig til at diskutere en eventuel ændring af stk. 3 i samme paragraf. Og så takker jeg det ærede medlem for de rosende ord om forslaget: at det var både klart og godt.

Det ærede medlem fru Else-Merete Ross rejste en række indvendinger på — misforstå mig ikke — detailområder. Alle disse ting er jeg særdeles villig til at diskutere med det ærede medlem i udvalget. Specielt med hensyn til spørgsmålet om daters brug af fars fornavn vil jeg gerne sige, at jeg er ikke sikker på, at det er nødvendigt med lovregler på feltet. Jeg ville tro, at lovbestemmelser på dette område ville få en meget indviklet karakter, men jeg er meget villig til at drøfte det med det ærede medlem under den kommende udvalgsbehandling. Derimod er jeg på forhånd skeptisk over for den tanke, det ærede medlem rejste om disse bindestreksnavne, såvel fornavne som efternavne. Jeg forstår meget vel den begrundelse, det ærede medlem gav for, at der kunne være en retlig interesse for den pågældende forbundet med at få anerkendt et sådant navn. Det er også rigtigt, at vi kender tilfælde, hvor tilladelse er givet,

[Justitsministeren.]

men jeg vil alligevel gerne pege på, at jeg synes, at det har interesse at fastholde den principielle forskel mellem fornavn og efternavn og så vidt muligt undgå en sammenblanding; men naturligvis, det er et spørgsmål, vi også kan drøfte.

Det ærede medlem nævnte problemet om mandens ret til hustruens pigenavn. Der vil vel ikke være noget i vejen for, at vi kan finde en løsning på, om det er nødvendigt med en ændring i forslaget; det kan vi diskutere.

Jeg takker samtlige ærede ordførere for den velvilje, der er vist over for lovforslaget, og håber, at det må lykkes at få det gennemført i enighed. Skulle der under forhandlingen i Nordisk Råd fremkomme særlige ting, er det klart, at de må indgå i de forhandlinger, vi fører i udvalget og ved anden behandling her i salen.

Vagn Bro: Jeg skal kun gøre den bemærkning, at jeg skal henvende mig til Nordisk Råd. Mit partis formand er vist i nogen grad knyttet til præsidiet, så der er mulighed for, at man kan få drøftet det dér. Men må jeg sige til den højtærede minister, at vort udvalg blev nedsat i 1952 og svenskerne, forstod jeg, i 1956, og når vi nu med denne lovgivning går helt tilbage til 1826 ... (*Justitsministeren* [Hans Hækkerup]: 1828!). 1828. Jeg anser det for meget vigtigt, at hele civilretten så vidt muligt bliver ensartet i de nordiske lande, og det er egentlig et spørgsmål, som for mig betyder mere, end om vi her i Danmark for et enkelt princip vedkommende skulle bøje os for de to andre lande. Det vil jo kun sige, at Danmark som mindretal bøjer sig for et stort flertal, og vi er jo alle demokrater, hr. minister.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg takker det ærede medlem, fordi han vil mobilisere Nordisk Råds præsidium i denne sag. Jeg tror, det ville have megen interesse for os under en eventuel forhandling i Nordisk Råd at søge at komme til klarhed over, hvilke muligheder der er for, at man i Norge og Sverige vil søge at gennemføre en lovgivning, der hviler på de samme principper som det forslag, som jeg har tilladt mig at fremsætte. Uden i øvrigt at kunne dokumentere

det i enkeltheder vil jeg sige, at jeg stiller mig lidt tvivlende, specielt fordi de udtalelser, der faldt fra norsk side under 9 mands komiteens møde med justitsministrene i Helsingfors i forrige uge, var meget, meget negative. Men som sagt, jeg stiller mig uhyre forstående over for, at vi får klarhed over, hvilke muligheder der er for inden for et kortere tidsrum at etablere nordisk retsenhed på dette område.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Astrid Skjoldbo: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 31. januar kl. 14 med følgende dagsorden:

- 1) Valg af 1 stedfortræder til Europarådets 12. samling (i stedet for fiskeriminister A. C. Normann).
- 2) Valg af 5 medlemmer og 5 stedfortrædere til Europarådets 13. samling.
- 3) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om personnavne.

- 4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission til undersøgelse af visse forhold under den tyske besættelse [af Iver Poulsen m. fl.].

- 5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring i lov om tipning.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 14⁴⁵.

25. møde.

Tirsdag den 31. januar kl. 14.

Formanden: I skrivelse af 27. d. m. meddeler gårdejer Johan Philipsen, at han er villig til under den folketingsmand Ejnar Hansen tilståede orlov fra den 25. januar d. å. at regne midlertidigt at tage sæde i folketinget.

Medlem af folketinget Vivike har meddelt mig, at han ønsker til statsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren billige, at man delvis ødelægger Hanstholmreservatet ved at anlægge en motorvej igennem det?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 1 stedfortræder til Europarådets 12. samling (i stedet for fiskeriminister A. C. Normann).

(Jfr. tidenden sp. 882).

Valgt blev: Fhv. medlem af folketinget fru *Else Zeuthen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 5 medlemmer og 5 stedfortrædere til Europarådets 13. samling.

(Jfr. tidenden sp. 882).

Valgt blev: Folketingsmand *Frode Jakobsen* med stedfortræder folketingsmand *Victor Gram*, folketingsmand *Per Hækkerup* med stedfortræder *Holger Eriksen*, folketingsmand *Per Federspiel* med stedfortræder folketingsmand *From*, folketingsmand *Ole Bjørn Kraft* med stedfortræder medlem af folketinget *Marie Antoinette von Lowzow* og fhv. folketingsmand *Hermod Lannung* med stedfortræder fhv. medlem af folketinget fru *Else Zeuthen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om personnavne.

Valgt blev: *Astrid Skjoldbo*, *Andreas Hansen*, *Hougaard*, *Egon Jensen*, *Bjørn Krogh*, *K. Axel Nielsen*, *Axel Ivan Pedersen*, *Elna Syvertsen*, *Else-Merete Ross*, *Vagn Bro*, *Ejner Kristensen*, *Helga Pedersen*, *Skov Thulesen*, *Hanne Budtz*, *Gottschalck-Hansen*, *Erna Sørensen* og *Herluf Rasmussen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission til undersøgelse af visse forhold under den tyske besættelse [af Iver Poulsen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 517, fremsættelsen i tidenden sp. 841).

Sagen sattes til forhandling.

Justitsministeren (*Hans Hækkerup*): Må jeg begynde med at sige, at der, så vidt jeg kan se, ikke er anført tilstrækkeligt til begrundelse for at fremsætte forslag til folketingsbeslutning.

Forlagsstillerne ønsker, at regeringen skal lade nedsætte et udvalg bestående af 3 dommere og 2 historikere, der skal have til opgave for det første at undersøge forholdene omkring en fuldbyrdet likvidering og nogle påståede likvideringsplaner.

Forslaget er i fremsættelsen motiveret med de oplysninger og, som det er udtrykt, „begrundede beskyldninger mod navngivne personer, som i Hjælpsagens kølvand . . . . er kommet til offentlighedens kendskab.“

Under forespørgselsdebatten den 24. i denne måned om likvideringerne gav såvel forsvarsministeren som jeg udtryk for, at der ikke var grund til at foretage nye undersøgelser. Heri var de fleste ordførere enige, ligesom det ærede medlem hr. Frode Jakobsen i sin overbevisende tale gav tilslutning hertil.

Forlagsstillerne ønsker dernæst, at det blandede dommer- og historikerudvalg skal undersøge forholdet mellem den lille generalstab, modstandsbevægelsen og datidens